

רז"ל (עי' סוטה מ"ט ע"א) שמיום שחרב בית המקדש אין יום שאין קללתו מרובה מחבירו וכו'. אף על פי כן, אומרים ישראל לאומות העולם: שלא תועילו כלום בכל זה, כי עם כל זה לא תוכלו לקלקל את האהבה שבינינו למקום. כי החפץ והרצון שלנו אל השי"ת, עדיין חזק ותקיף מאד מאד.

ועד"ז מפרש הפסוק "ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם". דהנה איתא בזוה"ק שתיבת "לכלתם" כתוב חסר וי"ו, ודריש ליה מלשון כלה (שהיא כינוי להשכינה) עיי"ש^א. ועפ"ז מפרש לענינינו. כי כלה הוא לשון רצונות וכיסופין, כמו שכתוב (תהלים עג כו) 'כלה שארי ולבבלי' (ופרש"י "כלה לשון תאוה, כמו (תהלים קיט פא) כלתה לישועתך נפשי"), וביאור הפסוק הוא, שהשי"ת מבטיח את ישראל, ואומר: ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם, שאף בעוצם גלותם בארץ אויביהם, לא מאסתים ולא געלתים. ולמה? כי לכלתם, בשביל הכליון עינים והתקוה, והרצונות והכיסופין החזקים, שיש להם לשוב אל השי"ת.

ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם לחפר בריתי אתם כי אני ה' אלקייהם. (ויקרא כו, מד)

כתוב בשיר השירים (ה ד) 'השבעתי אתכם בנות ירושלים מה תעירו ומה תעררו את האהבה עד שתחפץ'. ופרש"י (שם ובפרק ב פסוק ז ופרק ג פסוק ה) שכנסת ישראל משביעה את אומות העולם (הנקראות בנות ירושלים עי' רש"י א ה) בהיותה בגלות ביניהם, שלא יועיל להם לשנות ולהחליף האהבה שבינה לבין דודה ע"י פיתוי והסתה לעזבו ולשוב מאחריו, 'עד שתחפץ' בעוד שאהבתו ית' חפץ עליה (רש"י ג ה).

וכתב בליקוטי הלכות (הל' פדיון בכור הלכה ה אות כ"ז) שהביאור הוא, שישראל אומרים לאומות העולם ולכל המונעים מן הקדושה, שאע"פ שנדמה שבאורך הגלות כבר פעלו הרבה לבטל אותנו מכמה קדושות בכלליות ובפרטיות. כי כבר חרבו בית מקדשינו וגלינו מארצינו, ועדיין מרקדים בינינו בכמה מיני מניעות והסתות המבטלים את ישראל מתורה ותפלה וכו', וכמו שאמרו

א. וזה לשון הזוה"ק, א"ר חייא, אנא שמענא מלה חדתא דאמר רבי אליעזר, לא מאסתים ולא געלתים לכלתם, לא הכיתם ולא הרגתם לכלותם מבעיא ליה. אלא לא מאסתים ולא געלתים, מאן דסאנא לאחרא מאיס הוא לקבליה, וגעלא הוא בגעולא קמיה. אבל הכא לא מאסתים ולא געלתים, מאי טעמא? בגין דחביבותא דנפשאי בינייהו, ובגינה כלהו חביבין גבאי. הדא הוא דכתיב לכלותם, לכלתם חסר וי"ו, בגינה לא מאסתים ולא געלתים, בגין דאיהי רחימתא דנפשאי, רחימותא דילי, גבהא, וכו'. אוף הכא ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם, דאיהו שוקא דבורסקי, לא מאסתים ולא געלתים, ואמאי? לכלתם, בגין כלתם דאנא רחימנא לה, דאיהי רחימתא דנפשאי, דשריא תמן, ודמי עלי ככל ריחין טבאן דעלמא בגין היא כלה דבגויהו. א"ר יוסי אלו לא אתינא הכא אלא למשמע מלה דא, די, ע"כ.